PROVINCIAL LIBRARY MANITOBA

З МІЖНАРОДНОГО РОБІТНИЧОГО РУХУ

БОРОТЬБА РОБІТНИЦТВА ШВЕЦІЇ.

По всій країні за почином комуністичної партії влаштовуються мітінги-протести проти узаконення страйколомства та майбутнього уряду, що складається з партій прихильних до цієї політики.

Мітінги приваблюють силу робітництва.

Ухвалюється резолюції з закликом стати до боротьби супроти єдиного фронту буржуазії.

В резолюціях підкреслюється небажання колишнього соціял-демократичного уряду дати згоду на роспуск парляменту й тим самим почати отвертий бій з буржуазним бльоком, що примушує безробітних обертатися в страйколомів.

ЗА ВІДНОВЛЕННЯ ЄДИНОГО РОБІТНИЧОГО ФРОНТУ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

Чехословацька комуністична партія розпочинає кампанію за відновлення єдиного фронту робітничих мас, використовуючи для цього боротьбу проти мита на сільсько-господарські продукти.

Празький комітет компартії зопропонував районним комітетам соціял-демократів і націонал соціялістів організувати спільну маніфестацію проти лихварського мита. Не зважаючи на саботаж з боку урядових осіб цих організацій, соціял-демократичні та націонал-соціялістичні союзи металістів приняли пропозицію комуністів і постановили організувати спільну маніфестацію всіх празьких металістів.

Конференція фабзавкомів у Младоболеславії (заводське передмістя Праги) утворила комітет єдиного фронту. Міжнаціональне об'єднання революційних профсоюзів звернулося до конґресу реформістського обєднання чеських профсоюзів з закликом утворити єдиний комітет усіх центральних профсоюзних організацій і тим самим зробити перший крок до об'єднання профруху. У відозві говориться, що міжнаціональне об'єднання профсоюзів, що має понад 200 тисяч членів, ладне до спільного виступу.

ВІСТИ З БУКОВИНИ.

ЯКИХ СЕНАТОРІВ ВИБРАЛА БУКОВИНА?

Коли українське населення Буковини буде заступати в румунському парляменті двох боярських лякеїв — москвофіли Велигорський і Смеречанський, то в сенаті засяде відомий зрадник українського народу на Буковині, що ще в 1920 році запродався Румунам і зложив заяву льояльности в румунському парляменті — Лукашевич і другий такий самий поплечник окупаційної влади — бувший бурмістр міста Вижниці — Лисан.

До села Іванківці, в якому віддано тільки 374 голоси на аверисканців і 18 на лібералів, а 393 на хліборобську партію і 600 голосів на УСДП, з'явився перед виборами до сенату будучий посол Велигорський в супроводі своїх аґентів, прикликав війта і жадав від нього, щоби при виборах до сенату наказав селянам голосувати на кандидата правлячої партії. А коли війт відказався, тоді аґенти посла Велигорського в його присутности набили війта Циганюка по лиці, а радним, що протестували проти такої поведінки, грозили тим самим.

ВИПИРАЮТЬ ДО РЕШТИ УКРАЇНСЬКУ МОВУ.

Недавно появилося розпорядження найвищого краєвого суду на Буковині і в нім забороняється адвокатам виголошувати оборончі промови на иншій, чим румунській мові. За якийсь час, думають, що румунські бояри заборонять уживаня української мови навіть в приватних зносинах.

МОРСЬКА БЛОХА.

Українські ґазети з Европи доносять й широко росписуються про цікавий винахід в мореплавстві, про так зв. "Морську блоху", винахідником якої є Українець Гасенко. Не знаємо, чи такий вже це великий винахід, чи може його українські ґазети так вихваляють тому, що винахідником є Українець, однак нічого в цему неможливого у наш вік винаходів немає.

"Морська блоха" — є це малий корабель, що має рівночасно крила, як літак.

Два роки придумував Гасенко над цим винаходом. Він підглядав усякі водні комахи: павуки, хрущики і мушки та міркував, як би то перенести їх рухи на машину.

Його корабель подібний є до риби з крильми. Він довгий на 11 метрів, а високий по середині на 6. Крила мають кожна по 2 метри 80 центим. довготи. Стіни грубі на півтора центиметра і зроблені з магоневого дерева, яке є дуже тверде і легке. Цілий корабель разом з усім набором важить 1,200 кіля. В нього може сісти троє людей, але Гасенко впевняє, що незадовго зробить корабель і на 50 осіб.

Скорість корабля є величезна. З ним не можуть рівнятися і найскоріші кораблі світа.

При 60 кільометрах скорости на годину корабель занурюється в воді на 8 центиметрів. При 80—100 він совгається гладко по воді мов лижви по леді. Колиж скорість виносить 120 кільометрів на годину, "Морська Блоха" зачинає скакати по воді. Скоки її великі, бо аж на 20 метрів і звідси її назва.

Про таку дивовижу ніхто досі навіть і не подумав, тому тепер усе летить у французький порт Марсель, щоби оглядати "Морську Блоху". Сотки інжінерів, професорів і кореспондентів з'їхалося там, щоби на власні очі бачити те водне чудо.

Часописи подають, що Гасенко відбув уже кілька пробних поїздок, які знаменито вдалися. Він переїхав дорогу з Ліону до Марсель по ріці Роні проти води на протязі пятьох годин, підчас коли найскорший потяг потребує на це 6 годин.

Тепер, як доносять часописи, вибрався Гасенко поперек Середземного моря з Марселю до Орану. На переїхання цеї дороги потребує поспішний корабель 36 годин, а "Морська Блоха" тільки 12. Віддаль виносить 1,200 кільометрів. Після того задумує винахідник переїхати з Европи до Америки, себто 10 тисяч кільометрів. Він запевнює, що їзда до Ню Йорку буде тревати 40 годин.

РІЖНІ ВІСТИ.

ЖІНОЧІ ПРАВА В ІНДІЯХ.

Індійський уряд подав до відома, що в найближчій майбутности індійські жінки матимуть при виборах ті самі права, що мущини. Це право буде активне та пасивне і вони зможуть займати всі урядові становища.

"ШТЕРН" ПРО І. ФРАНКА.

Харківська еврейська ґазета "Штерн" умістила в числі з 28. травня статтю, присвячену 10-тиріччю з дня смерти Івана Франка й портрет поета.

У статті подано характеристику Франкової творчости, а також кілька перекладів окремих уривків з його творів.

ІСТОРИЧНИЙ ІНСТИТУТ З НАУКОВИМИ ВИМОГАМИ.

Мабуть відчули румунські бояри, що самими тільки баґнетами не зрумунізувати їм Буковини і Бесарабії і тому взялися також і за инші средства. Бувший міністер для Буковини і університетський професор Нїстор заложив в Чернівцях історичний інститут, щоби досліджувати історію Буковини і Бесарабії в тому напрямі, що це були колись країни заселені лише румунським населенням. До чого доходить шовінізм буржуазного професора свідчить той факт, що назву гуцул виводить він від румунського слова гоц — рабівник, а Івана Франка уважає Румуном, якому захотілося писати по українськи.

СТОРІНКА НАШИХ ЧИТАЧІВ

З ЛИСТА СТУДЕНТА З ГАЛИЧИНИ.

Любий Друже!

Опишу Вам вкоротці, як живеться нашому братові і взагалі пролетарям в конституційній республиці — в Польщі.

Селянство під натиском податкової шруби віддає майже останнього духа. Треба Вам знати, що ми є переслідувані 36-ма податками та ще й з гачком. На податки віддає селянин все, що має і ще не може обігнатись. Це так в тім часі, коли великі промисловці, фабриканти, капіталісти і обшарники не платять податків. Ріжні репресії з боку урядових чинників не устають.

Робітнича доля теж не ліпша: застрашаюче безробіття, часті демонстрації безробітних є щоденним явищем по всіх більших і менших містах Польщі.

Що до шкіл, то нема вже що й говорити. Наші "сусіди" і то всі партії, від лівих пепеесівців аж до найправіших, — всі вони йдуть з цілою силою на знищення українського народу. Клюб волинських українських соймових послів в дійсности мусить зводити бої, маючи проти себе хмари польських партій, які всі ворожо настроєні до жадань і змагань українського народу. Всі вони кричать проти українського народу, коли говориться в соймі про пекучі парцеляційні земельні закони. Теперішні закони польські, а то земельні, шкільні і инші є так уложені, що можна їх всякому на свій лад толкувати, і всі вони спрямовані на те, щоби наш нарід знищити, позбавити його всякого політичного життя, ізолювати його від світа, щоби він помало нидів і загибав душевно. Розуміється, що ті задушевні бажання наших вороженьків не здійсняться. Пролетаріят пробуджується, кличі кинені соціялістами у світ: "Пролетарі всіх країн, єднайтеся", заговорили і в нашій Галичині до сердець нуждарів, а соціяльне і національне визволення стає ідеєю широких мас.

Великою перепоною до побіди соціялізму в нас стає та "преславетна" партія так звана УНДО. В ній обєднується весь клер, адвокати, нотарі і т. д., вся наша дрібноміщанська буржуазія.

Хваляться УНДОвці, що наш нарід майже селянський, а та інтелігенція, що є, то все селянські сини. Так, воно правда, що сини селянські, одначе вони хочуть своїх батьків і братів провадити на мотузку туди, куди вкаже їм їх шкурний інтерес. Їх політика є угодова зі заходом. Їх надії звертаються дальше на антанту, що ті могучі дадуть їм колись Україну! Ох, замотиличені голови! Сподівайтесь! Знаємо ми чого їх тамтуди на захід тягне! Манять їх титули панського буржуазного заходу; бояться, щоби, крий боже, той робочий люд не взяв в свої руки влади.

В нашім повіті організується тепер У.С.О., "Сель Союз", соціялістична партія селянська з чисто пролетарською плятформою і ідеольогією. Вона стремить до соціяльного і національного визволення наших селян і пролетаріяту инших народів взагалі через перебрання влади в руки селянсько-робітничі. Тож то виливають за те пани УНДОвці всю свою їдь і лють на це Українське Соціялістичне Обєднання, накидаючись рівночасно і на організаторів "Сель Союза". Та дарма! УНДОвці свою пайку вже пережили і пора їм переставитись.

Про те селянське обєднання напишу більше другим разом.

С. Ф.

Галичина, 20. травня 1926.

Роздейл, Алта.

В цій місцевости виповіли були майнері минулого року своїм хлібодавцям страйк. І так поступили майнері не лише в нашій місцевости, але і в дооколичних місцевостях, як Вейн і Дромгелер. З яких-же причин відбувся той страйк? За нову юнію. Майнері хотіли на місце старої юнії Ю. М. В. оф А. збудувати нову: "Майн Воркерс Юніон оф Кенада".

А що тоді? Вуглеві барони кличуть на оборону поліцію, жовту пресу і всіх ворогів робітничої кляси. Вони розкричалися, що то червоні виповіли страйк, що вони робити не хотять саме тоді, коли є набільший попит на вугля. І вся та зграя дармоїдників, якіб-то не були, враз заревіла на мирних людей, котрі домагалися ліпшого життя і застрайкували.

І перетерпіли немало в тій боротьбі страйкуючі. Були биті поліцейськими буками, кидано їх перед суд і остаточно засуджено їх невинно. Засуджено їх за "нарушення індустріяльного спокою".

Страйк скінчився в 1925 році і говорилося, що вуглеві барони понесли велику втрату з причини того страйку. Але тут якраз насувається питання: в цім році (1926) не виповідали майнері жадного страйку, було тихо, як в пустині, а попиту за вуглем нема. Чому вона так? Чому минулого року був "великий попит"?

І от, товариші робітники, подумайте, яким словом нас годують. Наколи робітник домагається найменшого якогось поліпшення, то пани вишукують всіляких штучок, щоби лиш загородити дорогу перед робітниками і розбити солідарність в робітничих рядах. А вже цего року не чути крику на робітників, бо не виповідали страйку, але нема й роботи для майнерів, бо нема купця на вугль.

Тепер для нас, майнерів, є тільки робота переглядати рахунки від шторників, кілько ми вже проїли. А за кілько то ми ще проїмо, заки будуть роботи в майнах?

От таке наше положення: страйку нема і роботи нема й проте ми винні.

Гірник.

ПОДУМАЙМО САМІ ПРО СЕБЕ.

Ошава, Онт.

Дорога Редакціє!

Прошу помістити цих пару слів на сторінках "У.Р.В.", які хочу висказати до тих робітників, що сьогодні блукають ще поза робітничою організацією, що нічим не інтересуються. Таких неорганізованих робітників фабриканти вживають завжди, як зброю проти їх-же братів. Примірем: коли організовані робітники виходять на страйк, то фабриканти беруть неорганізованих, як страйколомів. І наколи компанія зломить страйк при помочі скебів, тоді проґаняє вона з роботи активних страйкерів і такі страйкері мусять переживати нужду та злидні: їм не лишається тоді нічого иншого, як опустити свою місцевість і шукати деинде за куском хліба.

Буває нераз, що відправлений з роботи страйкер прибуде до такої місцевости, де нема юнії ані жадних инших робітничих організацій. Там стрінеться він з якимсь несвідомим робітником, або й безробітним і розповідає йому про своє горе, яке переживав він в часі страйку. Тоді цей безробітний, вислухавши страйкера, звичайно говорить: "А тобі не треба було страйкувати. Ми-ж чужинці, хай Англійці страйкують". А як-би запитати того безробітного чому він сам не працює, чи це також через страйк, то тоді він відповість: "Не працюю, бо нема роботи". А чому нема роботи, то вже на це не має відповіди, хіба в крайнім разі скаже, що так бог дав. От так собі представляє неорганізований робітник справу безробіття і взагалі положення цілої працюючої кляси.

Одного разу мав я нагоду бачити одного Англійця, як він з помий витягав лупу з помаранчів і їв. Відтак виймив він аж з дна бочки ще два сосиджі, обтер їх і також зїв. І це не був страйкер, бо в тій місцевости навіть нема юнії. А діялося це в Квебеку, 35 миль на схід від Ошави, дня 8. червня ц. р. Між тими робітниками, що бачили це, були деякі що й сміялися з голодного безробітного Англійця. І ось з того повинно нам бути ясно, що в капіталістичній країні нема ріжниці, чи ти, робітнику "свій", чи "чужий". Є робота — їси, а нема, то гинеш. Нині ти смієшся з голодного безробітного, бо ти вчера дістав роботу, але хто знає, що може бути за тиждень з тобою. Чи не підеш заглядати по під ресторани за панськими недоїдками так, як оцей нещасний Англієць в своїй рідній країні?

Тому я кличу до вас, робітники: Товариші! Час вже застановитись нам над самим собою і подумати трохи глибше про справу організації. Бо наколи ми дальше будемо блукати одинцем, то і викидів не стане для нас, безробітних.

Робокр.

В. ВОРУСЬКИЙ.

ЗАПІЛЛЯ.

(Докінчення.)

У пана Квятковского незабаром іменини і тому зараз у палаці провадиться підготовка до гучного балю, яким пан наділяв шляхетне суспільство округи що-року. Хоча й маєток було трохи знищено більшовиками, та до цієї пори він вже знову налагодився і, не дивлячись на те, що пан Квятковскі раніше мався далеко краще, а ніж тепер, він поставив собі за завдання, щоб цей рік нічим не відріжняти від попередніх, Щоб зменшеною фляшкою вина не пригадувати того, що було кілька місяців тому назад, коли він мусів втікати аж до Кракова.

На кухні різали, варили, смажили, пекли.

Сусідня в окрузі шляхта облизувалась, чекаючи запрошення на баль. Думка про ті вина й лікери, що будуть випиті на балю, заставляла їх десятий раз дивиться на календар і чухати потилицю.

Сек також готовився. До панових іменин він поставив собі за мету дістати ті документи, задля яких він стільки тут сидів.

— Я мушу це зробити, — вирішив він і взявся до праці.

По-перше, він остаточно взнав, де захований пакунок, а по-друге — виробив плян, якби його дістати. Якось за обідом сек ненароком запитав пана Квятковского.

— Я чув, що вам потрібна пара коней і чоловік, щоб поїхати до міста?

— Так, мені до зарізу треба, — заклопотано відповів той.— Але мої всі заняті.

— Прошу наняти того хлопа, хай їде! Того й мені потрібно.

Пан Квятковскі догадався в чім річ і погодивсь. На другий день Антін виїзджав до міста.

— Ти тут дивись, стара, щоб часом той пакунок не дівся де! Він показав на образи.

***

Перед очима поле й шлях, а думкою крутився біля пакунку, що лежав за образом. Антонові все здавалося, що тут щось діється.

— І чого то мене пан наняв, чому не когось иншого? — думав він, а коні несли його все далі й далі.

У той час у нього в хаті сидів сек й розмовляв з Оришкою.

— Чого-б це він прийшов? —думала Оришка, скоса поглядаючи на сека.

Той спокійно сидів і розмовляв. Івася не було, він побіг до школи. Коли нараз у вікно постукали.

— Пані госпосю, а йдіть-но сюди на хвилинку, — почула Оришка крізь вікно й побігла не думаючи з хати.

Враз секові очі хижо засвітились. Він зірвався з місця й, якось покрадьки, всадив руку за образ.

— Є, — зрадів він і щось гаряче розлилось по його тілі.

В руці був той пакунок, на здобуття якого він загубив стільки часу й енергії.

Двері в сінях рипнули й сек присів на старе місце.

Оришка увійшла до хати й підозріло глянула на сека. Той спокійно сидів.

— І чого йому в мене треба? — думала Оришка.

— Зоставайтесь здорові, — тихо сказав сек, встав і вийшов.

— Ідіть здорові, — відповіла Оришка.

І коли сек вже був на вулиці, підбігла до образа.

—Ой, що-ж мені тепер скаже Антін! — Матінко божа, це-ж він пакунок вкрав!

Вона кинулась до дверей.

— Що це з тобою, доню, — налякано запитала мати, входячи у хату.

— Може що сталось? борони боже. Може корова здохла або свиня?

—Антонового пакунка вкрав цей панич. — Що мені тепер скаже Антін, як приїде?

— Ум-м, я гадала, що тут і справді щось сталось, а це... дурниця. Скажеш що нічого не знаєш і не бачила, от і все!

Оришка заспокоїлась. І коли пізною ніччю приїхав Антін, помацавши за образом, запитав, де вона діла пакунок, вона відповіла:

— Хіба я мала за роботою час пильнувати твого пакунка?

Антін зрозумів, що тут винна не вона, а він, що дав себе одурити панові.

В ночі Антона заарештували якісь невідомі люде.

***

Не дивлячись на те, що погані вістки носились по окрузі, на баль до пана Квятковского з'їхалось все шляхетське суспільство.

І хоч мороз і перебігав по шляхетській спині, коли десь на дорозі зустрічався якийсь хлоп.

— Бандит, — думав шляхтич, але їхав на смачний обід і старі вина.

Пан Квятковскі сидів посеред столу, заставленого розмаїтими присмаками й винами.

— Так, наче за часів конфедерації, — думав він. Наляв срібний, кимсь подарований йому, келих вина й встав.

Це-ж зробили й всі гості.

— Панове! — заричав пан Квятковскі. — Сьогодняшний день ми маємо знову змогу згадати славні часи конфедерації. Сьогодня, коли я святкую свою пятьдесять першу річницю, я говорю, як це я говорив завжди, "Нех жиє Польска"!

Він ще щось хотів сказати, але його тупий розум не підказав йому нічого. Він зняв келиха до гори й гукнув: "Віват! Нех жиє, нех жиє!"

— "Віват"! — закричали гості й ковтнули червоне, як кров вино.

— "Віват"!

Сек вичекав моменту, виняв з кишені потрібні документи, кашлянув у руку, оглянув усіх гостей і урочисто промовив:

— Панове!

Усі повернулись до нього.

Нехай цей урочистий момент пятьдесять першої річниці здоровля ясного пана буде моментом перемоги шляхетства польського над русінським бид...

Він хотів сказати бидлом, але зупинився. — Хлопом, — додав він. — Отже я, вітаючи ясного пана, підношу йому, як ознаку того, більшовицькі документи, які мені сьогодня вдалось вирвати з рук Русинів.

Він показав усім документи.

— "Віват, віват"! — заревла пяна шляхта й, підбігши, зняла сека на руках до гори.

Инші теж саме робили з паном Квятковскім.

— Руки до гори! — гукнув Василько, вбігши до їдальні, але шляхта того не помітила.

— "Віват, віват"! — гукала вона.

За Васильком ввалилось ще десять озброєних хлопців.

Сек, якого піднімали на руках, перший помітив озброєних людей, але не осміливсь кричати, бо кілька люф дивилось на нього.

Василько зняв до гори револьвер й стрілив. Шляхта зразу повернулась.

— А для бога! — простогнали всі.

— Руки до гори — повторив Василько.

Дами й паненки ойкнули й попадали до мягких крісел.

На ранок палац дотлівав у вогні а разом з ним дотлівали жертви народньої помсти, постріляні грубі тіла шляхти.

***

— Слухай, я знаю, що мене й таких як я, чекає у вас! Отже-ж перед смертю я тобі, як гоноровий шляхтич хочу сказати! Ви поборете! Але ще довго доведеться вам з нами змагатись, бо ми розумні і уміємо вас ошукувати!

— Ти нам про те не говори, що буде, ми й самі це знаємо! Ти відповідай на питання, чого ти тут сидів? — запитав Василько.

— Поки в мені ще є дух і гонор польського шляхтича, я тобі не скажу ані слова, — твердо відповів сек.

— А коли-б ми тебе випустили? — мягко запитав Роман.

— Я вас не випускав і знаю добре, що й ви мене не випустите!

— Обшукайте його, — звернувся Василько до Пилипа.

Той підійшов до сека.

— Підійми до гори руки!

Пилип всадив у кишеню руки й витяг нотатки й якісь папери.

В инших кишенях було порожно.

Василько нотатку всадив собі в кишеню, а папери хутко переглянув.

"Комуністична Партія Східньої Галичини", — прочитав він.

— А-а-а-а, — вирвалося у нього й він кинувся до сека.

— Де решта? говори, де решта? Де?

Сек мовчав.

— Так он чого він тут сидів! Говори, де ти подів решту паперів?! — напирав Василько.

— Вони там залишились, — з усмішкою відповів сек. — Можете заспокоїтись! До цієї пори вони вже згоріли.

Також, як і поручникові Кучиньскому, Пилип всадив свого багнета межи плечі секові. Також, як і поручник, сек ойкнув і впав на сніг.

У Василька в руках був клаптик паперу, який говорив все...

***

Ґазети вимагали від уряду помсти за смерть і за ті безчинства, які чинила "банда" на східніх кресах.

— Сьогодня там, а завтра ця зараза може перекинутись і до нас, — говорилось в керовничих колах.

Нарешті уряд надав надзвичайних уповноважень ґенералові Сікорскому й в Галичину було надіслано надійні частини армії.

— Погана справа, — говорив Василько до товаришів, — досі ми мали справу з поодинокими людьми та малими загонами жандармерії! Тепер нам доведеться мати справу з реґулярними частинами польської армії. Отже я хотів-би, щоб ми над цим питанням подумали, бо справа ця дуже серіозна. На загальне повстання надіятись поки-що нема рації. Правда, до нас прилучуються й хотять прилучитись поодинокі товариші, але того мало! В нас нема ні зброї, ми не можемо мати постійного місця і кінець-кінцем ми тільки мерзнемо й потроху падаємо під кулями ворога. Я, товариші, пропоную припинити свою діяльніст на деякий час і перейти на Радянську Україну! Ми вже шляхті дали знати, що ми також вміємо...

Недалеко залопотіли кінські копита.

Почувся оклик і три стріли розрізали тишу. Усі вхопились за зброю й побігли в двері за Васильком. З-за кущів у чвал виїхало три вершники. Василько націлився і стрільнув. Два улани повернули назад, а один лантухом злетів з коня.

— Реґулярні, — вирішили хлопці, прилягдаючись до забитого улана.

***

Темної ночі підійшло їх до Збруча тільки чотири. Решта полягли в нерівній боротьбі з реґулярними.

— Стій, хлопці, — зупинивсь Василько. — Тут недалеко має бути варта!

З ним ішли Пилип, Тимко й Роман. Вони зупинились і оглянулись назад. Було темно й тихо.

"Прощай дорогий наш рідний краю! Ми примушені тебе покинути у таку лиху годину. Ми кидаємо тебе тільки з тією думкою, що в найскоршому часі ми вернемося в реґулярних лавах на твої поля з тисячами трудящих, з червоними прапорами й принесемо тобі визволення. Пробач нам наш краю, що за своєю безсилістю ми може вчинили тобі лиха! Але це лихо тимчасове. За це шляхта довго буде памятати, що українські трудящі можуть стати колись і розчавити її між своїми кігтями, як тую вошу! Бо тому ми були початок і ті шіснадцять трупів, що лягли у нерівному бої, лягли, як підвалина майбутнього загального повстання трудящих! Прощай!

— Стуй, кто ідзе! — гукнув жовнір, але замісць відповіді його вухо спіймало кулю.

Десь недалеко почулось кілька стрілів.

Чотири тіни переходили Збруч.

— Стій, хто йде!

18. січня 1925 р. Київ.